

Frivillignet

En del af Dansk Flygtningehjælp

BRUGERUNDERSØGELSE 2015

RAPPORT BAG UNDERSØGELSE BLANDT FLYGTNINGE OG INDVANDRERE
I FRIVILLIGNETS TILBUD

KOLOFON

Rapporten er udgivet af Frivillignet,
Dansk Flygtningehjælp.

Rapporten er udarbejdet af Lisbeth Iversen og
Bente Bækgaard, Frivillignet. Rapporten er
udarbejdet i samarbejde med LG Insight.

Publiceret i marts 2016.

INDHOLD

1. Baggrund	2
1.1 Formål.....	2
1.2 Sammenfatning	2
1.3 Lokationer og svar.....	2
1.4 Informanterne	3
2. Informanternes udbytte.....	6
2.1 Svar og udbytte fordelt på køn.....	8
2.2 Svar og udbytte fordelt på opholdstid i Danmark for flygtninge og familiesammenførte	10
3. Motivation til frivilligt arbejde	13
4. Sammenfatning.....	14
5. Forbehold.....	15

1. BAGGRUND

I efteråret 2015 gennemførte Frivillignet en spørgeskemaundersøgelse blandt flygtninge og indvandrere, der benytter Frivillignets tilbud. Undersøgelsen blev gennemført som en elektronisk survey og er gennemført af medarbejdere i Dansk Flygtningehjælp, men med ekstern kvalitetskontrol af LG Insight.

1.1 FORMÅL

Formålet med undersøgelsen er at afdække, hvilken betydning tilbuddene har for målgruppen

1.2 SAMMENFATNING

Blandt informanterne er der en samstemmende opfattelse af, at den støtte, de får fra frivillige, primært hjælper dem til at blive bedre til dansk, klare sig bedre i det danske samfund, i skolen, på uddannelsen, og til at lære nye mennesker at kende. Informanterne tilkendegiver, at de i mindre grad får hjælp til at komme i job eller praktik. Mere end halvdelen af informanterne er, gennem frivillige, blevet motiveret til at engagere sig frivilligt. Flygtninge og familiesammenførte til flygtninge, der har været i Danmark mindre end 3 år, vurderer generelt deres udbytte af indsatserne lidt højere, end de øvrige.

Hovedparten af informanterne er unge og midaldrende, de fleste har opholdt sig i Danmark i mindre end tre år. Der er dog også en stor gruppe, der har opholdt sig længere tid i Danmark. Hovedparten er flygtninge eller familiesammenførte til flygtninge. De fleste kommer i tilbuddet en eller flere gange om ugen og deltager gennemsnitligt i 3-4 af de udbudte aktiviteter.

For at komme mere i dybden med nogle af de tendenser, som surveyen viser, ville det være relevant at gennemføre supplerende kvalitative interviews/ fokusgrupper med flygtninge/indvandrere og øvrige interessenter ift. frivilligrupperne over hele landet.

1.3 LOKATIONER OG SVAR

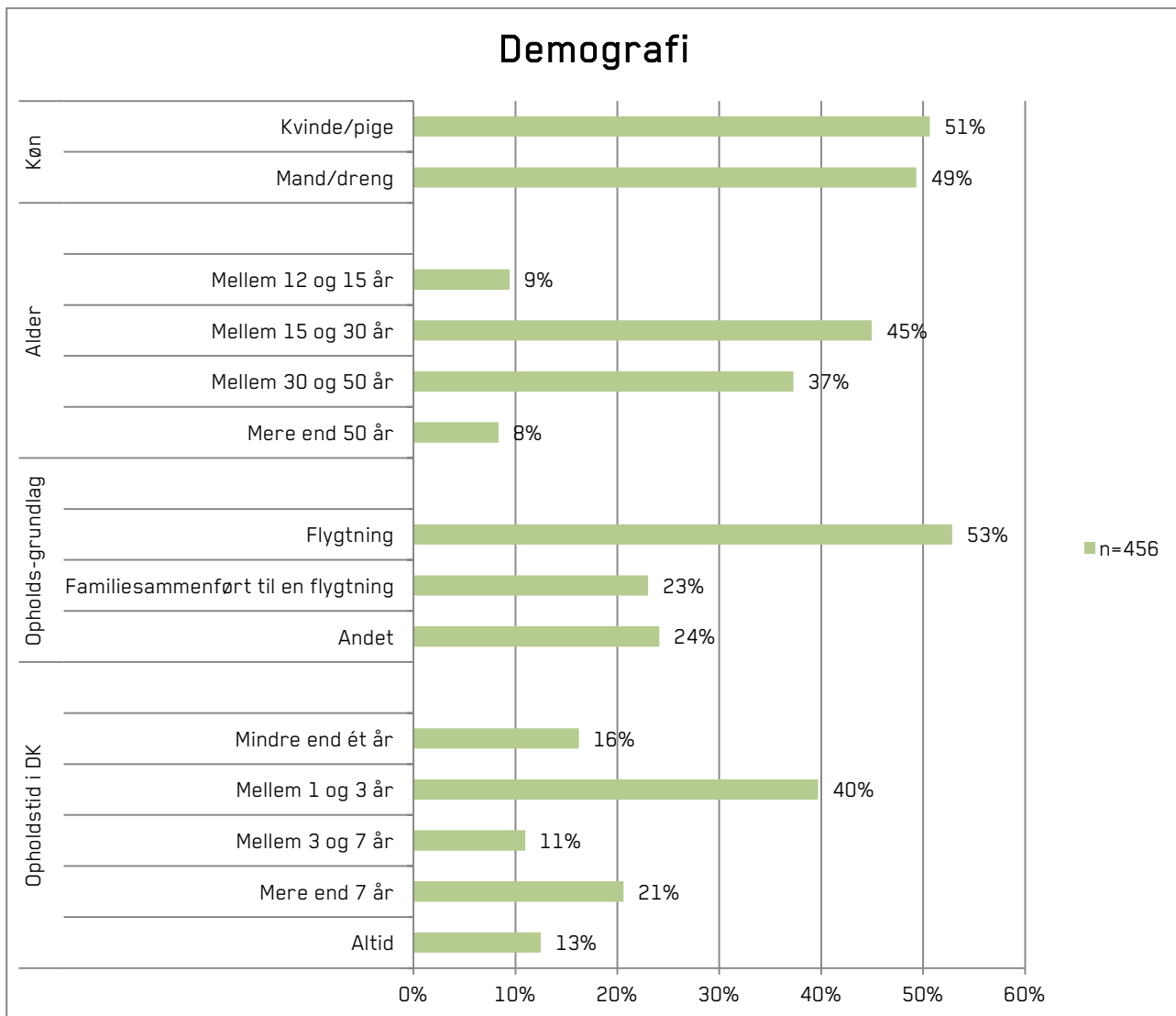
Spørgeskemaundersøgelsen blev distribueret elektronisk og i trykt form til 51 frivilligrupper over hele landet. Informanterne fik kendskab til skemaet via seks dataindsamlere, der fra den 19. oktober 2015 til den 7. december 2015 opsøgte frivilligrupperne, med henblik på at informere brugerne om undersøgelsen og evt. hjælpe med at udfylde skemaet.

Det blev ikke registreret, hvor mange brugere, der var til stede i frivilligrupperne, mens dataindsamlerne var der. Derfor kan der ikke udregnes en egentlig svarprocent. Samlet set var det målet at indhente svar fra 600 flygtninge og/eller indvandrere. 474 har responderet på spørgeskemaet og heraf har 456 gennemført undersøgelsen. Nedenstående opgørelser er baseret på gennemførte svar.

1.4 INFORMANTERNE

Hvem har svaret?

Figur 1.

Hovedparten af informanterne er unge og midaldrende, dvs. mellem 15 og 50 år. De fleste har ophold i Danmark som flygtninge eller familiesammenførte til flygtninge. Lidt flere end halvdelen har opholdt sig i Danmark i mindre end tre år. Af disse har de fleste opholdt sig i Danmark mellem ét til tre år. I forhold til køn er der en ligelig fordeling i andelen af mænd og kvinder.

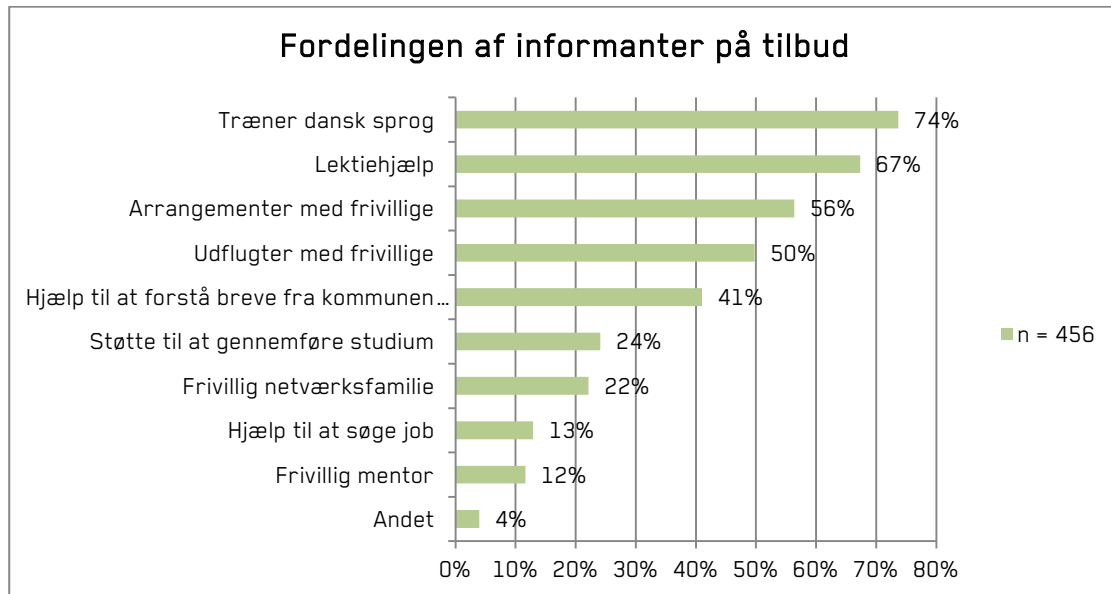
Hvilke tilbud deltager de i?

Det fremgår, at lektiehjælp, sprogtræning og sociale arrangementer er de aktiviteter, flest informanter benytter. Det er et fåtal, der oplyser, at de har en mentor, eller at frivillige hjælper dem med at finde et arbejde.

Alle på nær én angiver, at de deltager i mere end én aktivitet. Faktisk deltager informanterne gennemsnitligt i 3-4 af de 10 nævnte aktivitetsmuligheder. 3 ud af 4 træner det danske sprog og 2 ud af 3 modtager lektiehjælp. Hele 94 % angiver, at de modtager lektiehjælp og/eller sprogtræning.

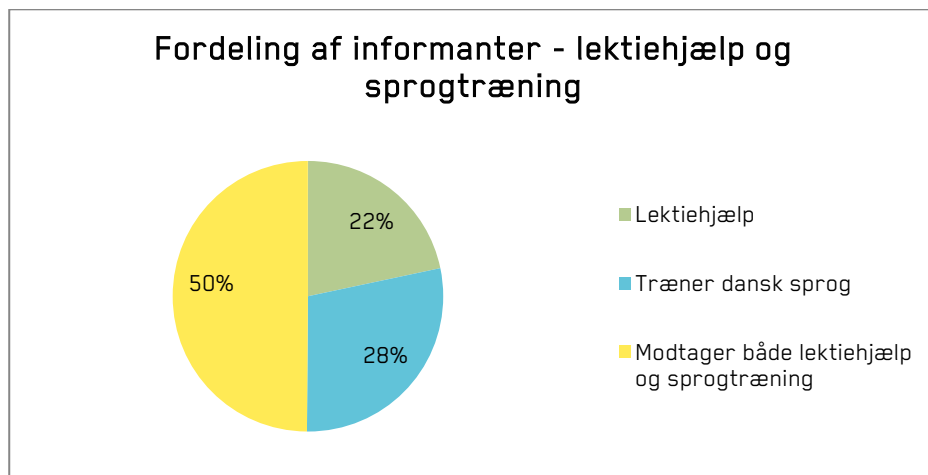
Halvdelen af dem, der modtager lektiehjælp og eller sprogtræning går til begge dele. Godt en fjerdedel får sprogtræning, men ikke lektiehjælp – og knap en fjerdedel får lektiehjælp, men ikke sprogtræning.

Figur 2.

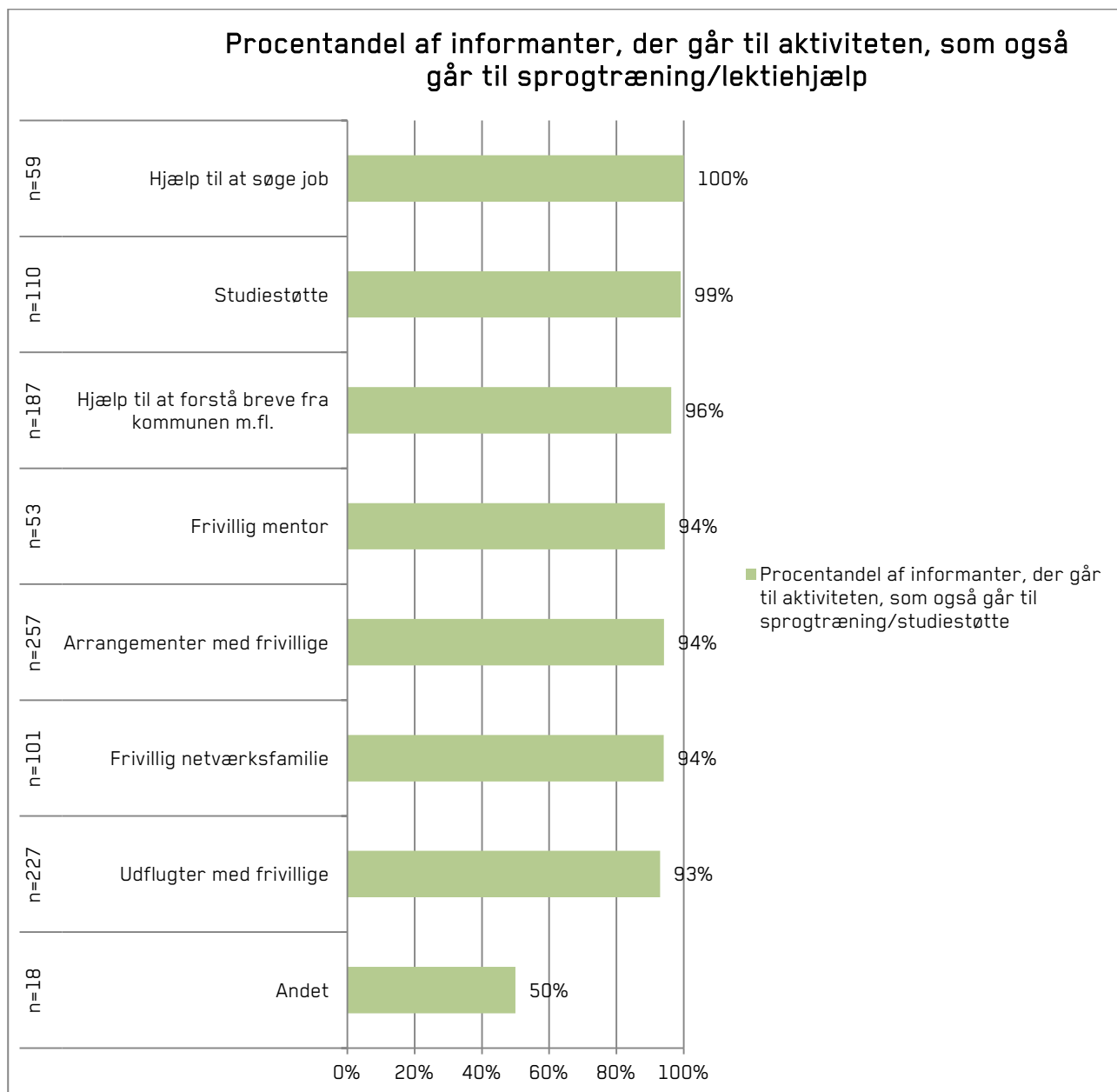
At lektiehjælp og sprogtræning fylder meget, passer godt sammen med adresselisten for dataindsamlere: Det har været i frivilligrupper, lektiecafeer og taldansk-cafeer, at det meste data er blevet samlet ind. Her kan flygtninge og/eller indvandrere frit kan dukke op og få støtte til f.eks. lektiehjælp, sprogtræning, jobsøgning, hjælp til at forstå breve, osv.

Figur 3.

De informanter, der har sat kryds ved, at de deltager i arrangementer, udflugter, hjælp til at forstå breve, studiestøtte, hjælp til jobsøgning, og/eller andre ting deltager for langt de fleste vedkommende også i lektiehjælp og/eller sprogtræning.

Figur 4.

Alt i alt tegner der sig et billede af, at de fleste flygtninge/indvandrere, der opsøger de medvirkende frivilligrupper, deltager i en bred vifte af frivillige aktiviteter – som grupperne i mange tilfælde tilbyder sideløbende– også selvom frivilligruppens navn indikerer, at lektiehjælp eller sprogtræning er gruppens hovedtilbud.

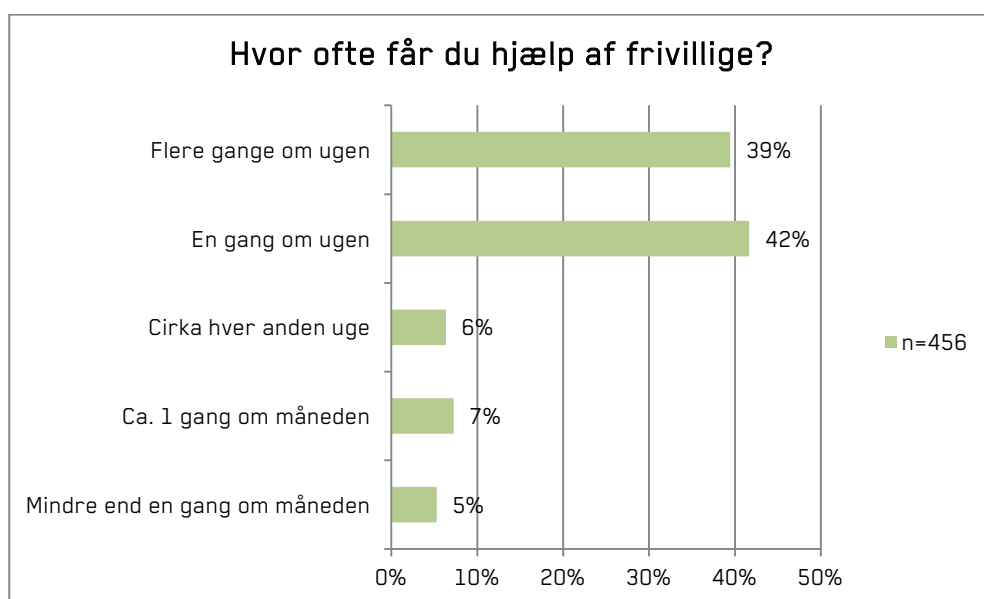
Undersøgelsen kan dermed kun sige noget om informanternes tilfredshed med, og oplevede udbytte af, det samlede frivillige tilbud – og ikke sige noget om deltagernes holdninger til de enkelte aktiviteter specifikt.

Det skal bemærkes, at flygtninge/indvandrere, der udelukkende modtager hjælp fra Frivillignet i netværksfamilieindsatsen eller i mentorskaber, som er karakteriseret ved at være 1-1-relationer, ikke er repræsenterede i undersøgelsen. (Der findes heller ikke nogen tal for, hvor mange flygtninge/indvandrere, der udelukkende benytter en 1-1 relation og ikke kommer i en frivilliggruppe).

Hvor ofte deltager de?

Af resultaterne fremgår det, at langt den største del af informanterne, 81 %, får støtte af frivillige én eller flere gange om ugen.

Figur 5.

2. INFORMANTERNES UDBYTTE

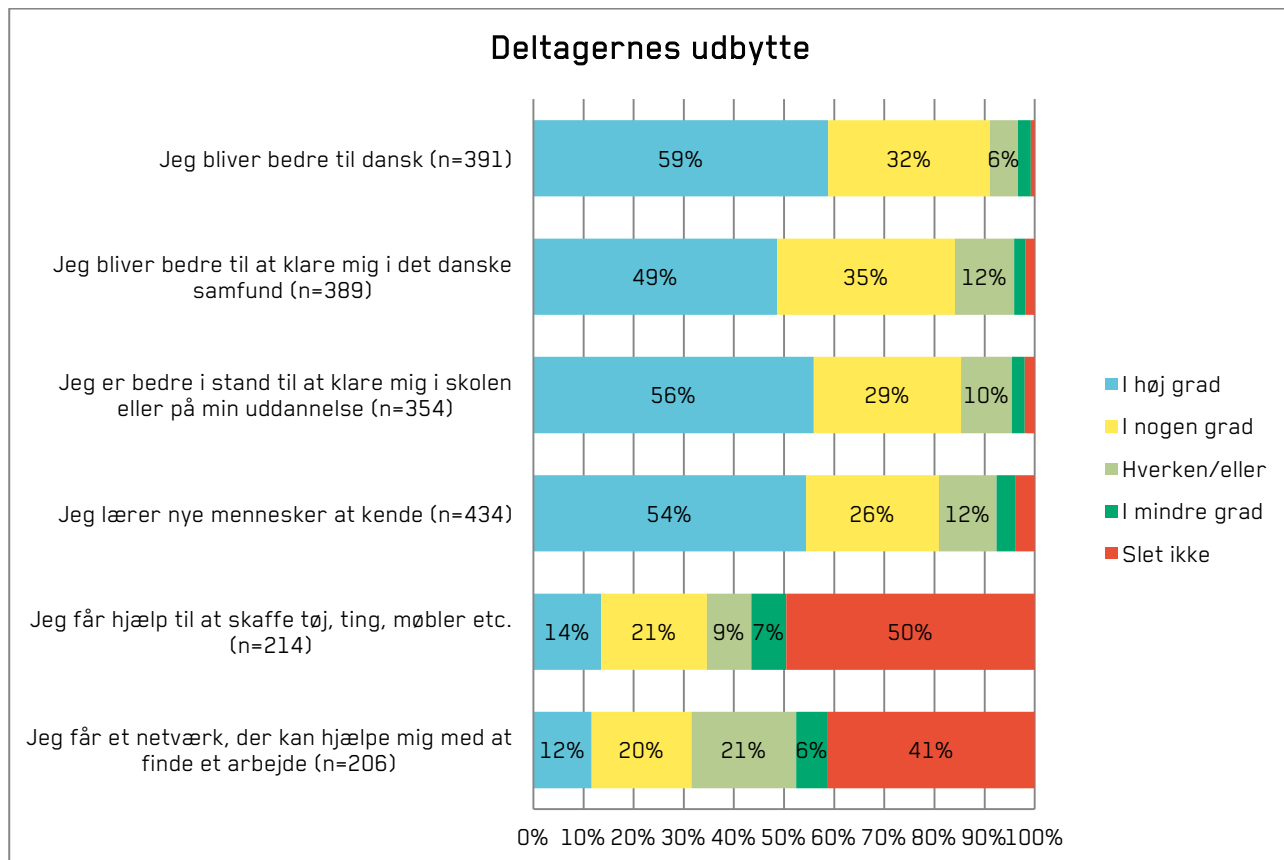
I undersøgelsen bliver informanterne bedt om at oplyse, hvad de får ud af at få hjælp af frivillige ud fra følgende parametre:

- At blive bedre til dansk
- At blive bedre til at klare sig i det danske samfund
- At blive bedre til at klare sig i skolen eller på uddannelsen
- At lære nye mennesker at kende
- At få hjælp til at skaffe tøj, ting, møbler, etc.
- At få et netværk, der kan hjælpe med at finde et arbejde

Parametrene er formuleret på baggrund af formålene for de frivillige tilbud, informanterne bliver bedt om at oplyse, om de deltager i. Det kan være værd at notere sig, at øget samfundskendskab og øget social kontakt er formål, der går igen i flere af de mest omfattende af Frivillignets aktiviteter, f.eks.

netværksfamilier, lektiehjælp, samtaletræning, hvorimod formål som at få et netværk, der kan hjælpe med at finde et job, udelukkende findes i aktiviteter som mentorskaber og jobsøgning.

Figur 6.

100 % = Det samlede antal besvarelser minus det antal besvarelser, der er besvaret med "Ikke relevant".

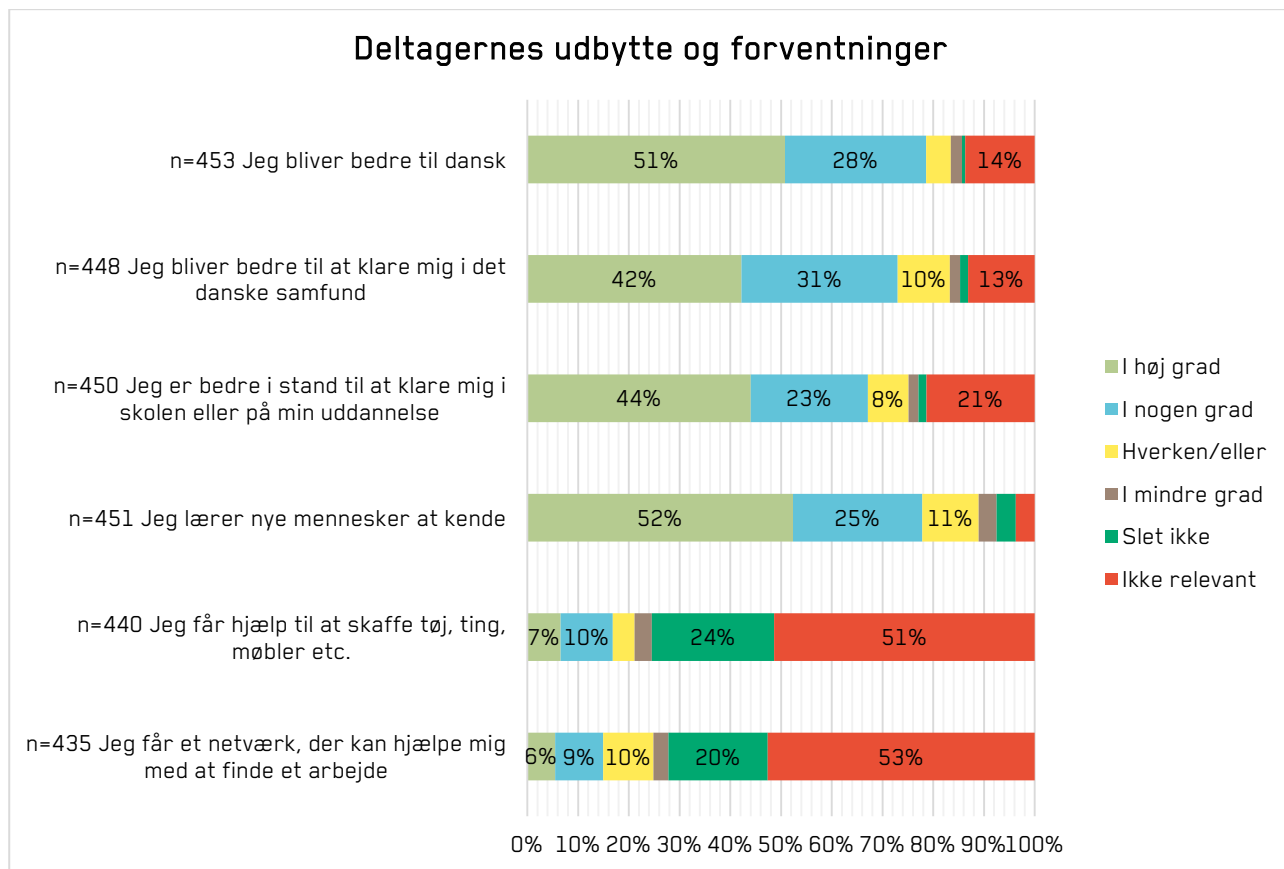
Af undersøgelsen fremgår det, at informanterne i vid udstrækning oplever, at de bliver bedre til dansk, til at klare sig i samfundet, i skolen, på uddannelsen, og at de lærer nye mennesker at kende gennem frivillige.¹ Mellem 80 % og 91 % af de respondenter, der mener spørgsmålet er relevant, angiver, at dette i høj eller nogen grad er tilfældet.

I den anden ende af spektret svarer kun 35 % af de respondenter, der ikke har sat kryds ved *Ikke relevant*, at de i høj grad eller nogen grad får hjælp til at skaffe tøj, ting og møbler etc., og 32 % svarer, at de får et netværk, der kan hjælpe med at finde et arbejde. Derfor kan svarene fortolkes som udtryk for en meget lav tilfredshed på dette område.

Det falder dog i øjnene, at mere end halvdelen af informanterne, ift. disse to spørgsmål, har givet udtryk for, at spørgsmålene ikke er relevante. Når det så samtidig er mellem en fjerdedel og en femtedel, der har sat kryds i *Slet ikke*, kan det være svært at vide, i hvor høj grad deltagerne overhovedet har forventninger til frivilligrupperne på disse områder.

¹ Resultaterne er i god overensstemmelse med Frivilligundersøgelsen 2015, hvor 85 % eller flere angiver, at de i nogen eller i høj grad oplever, at den frivillige indsats styrker flygtninges danskundskaber, deres kendskab til det danske sprog og deres sociale netværk.

Figur 7.

Ingen af Frivillignets åbne tilbud har en formålserklæring, der decideret går på at få flygtninge i arbejde. Det er i højere grad i 1-1-tilbuddene som f.eks. netværksfamilier og mentorrelationer, som begiver sig af med henholdsvis praktisk støtte til nyankomne flygtninge og jobsøgning.

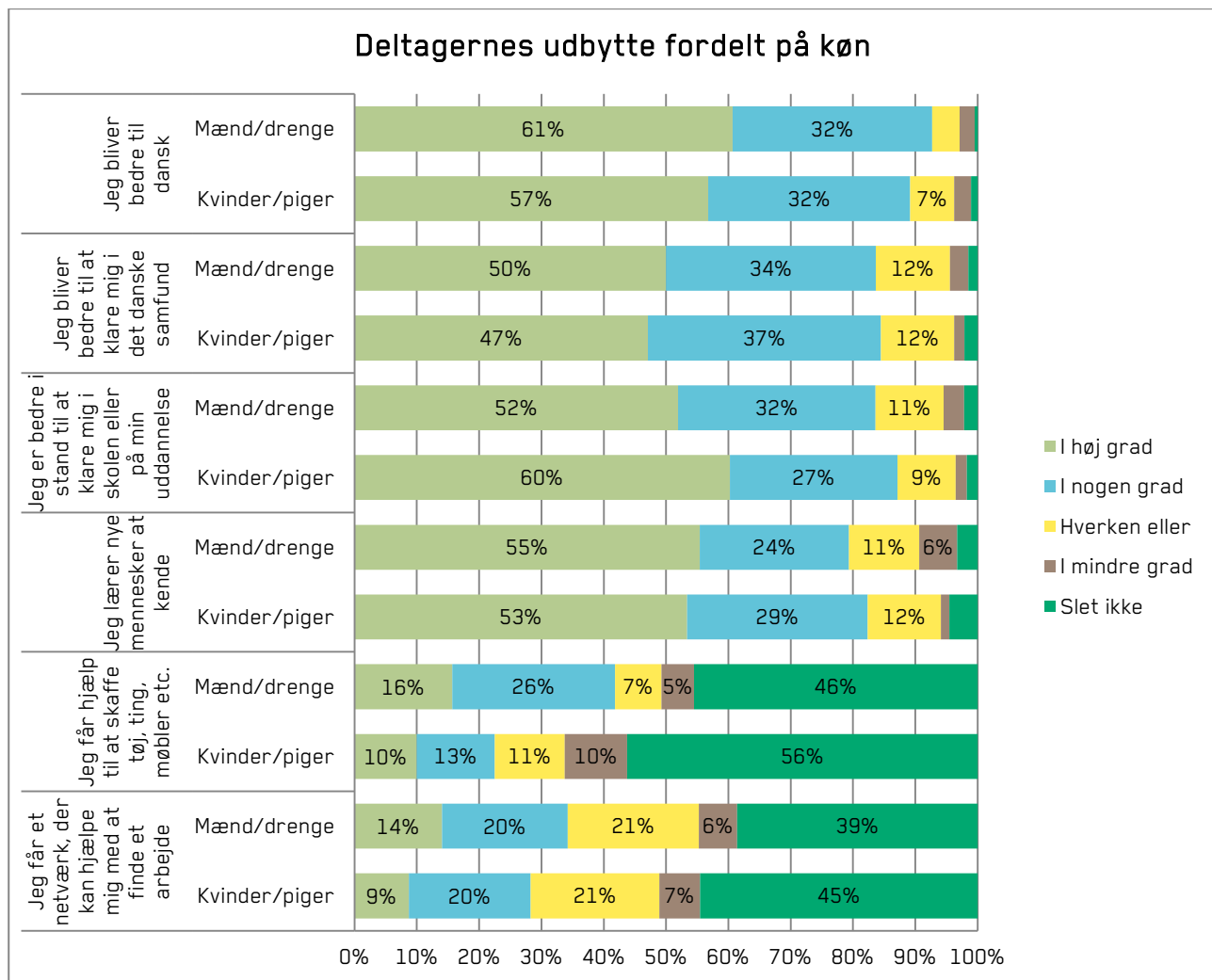
På trods af de lave forventninger til frivilligruppernes hjælp til at finde praktik eller arbejde, er der alligevel 9 % af informanterne, der oplyser, at de har fået hjælp til netop dette gennem frivillige. Samtidig angiver hele 57 %, at de gennem det frivillige tilbud er blevet motiveret til selv at engagere sig som frivillig.

2.1 SVAR OG UDBYTTE FORDELT PÅ KØN

Kønsfordelingen blandt informanterne er overordnet set nogenlunde ligelig (51 % kvinder). Langt hen ad vejen har hhv. kvinder og mænd meget samstemmende vurderinger ift. udbyttet. Der er en tendens til, at en større andel af de mandlige respondenter har svaret på spørgsmålene vedr. udbytte, end andelen af kvinder (Dvs. har ikke sat kryds i *Ikke relevant*).

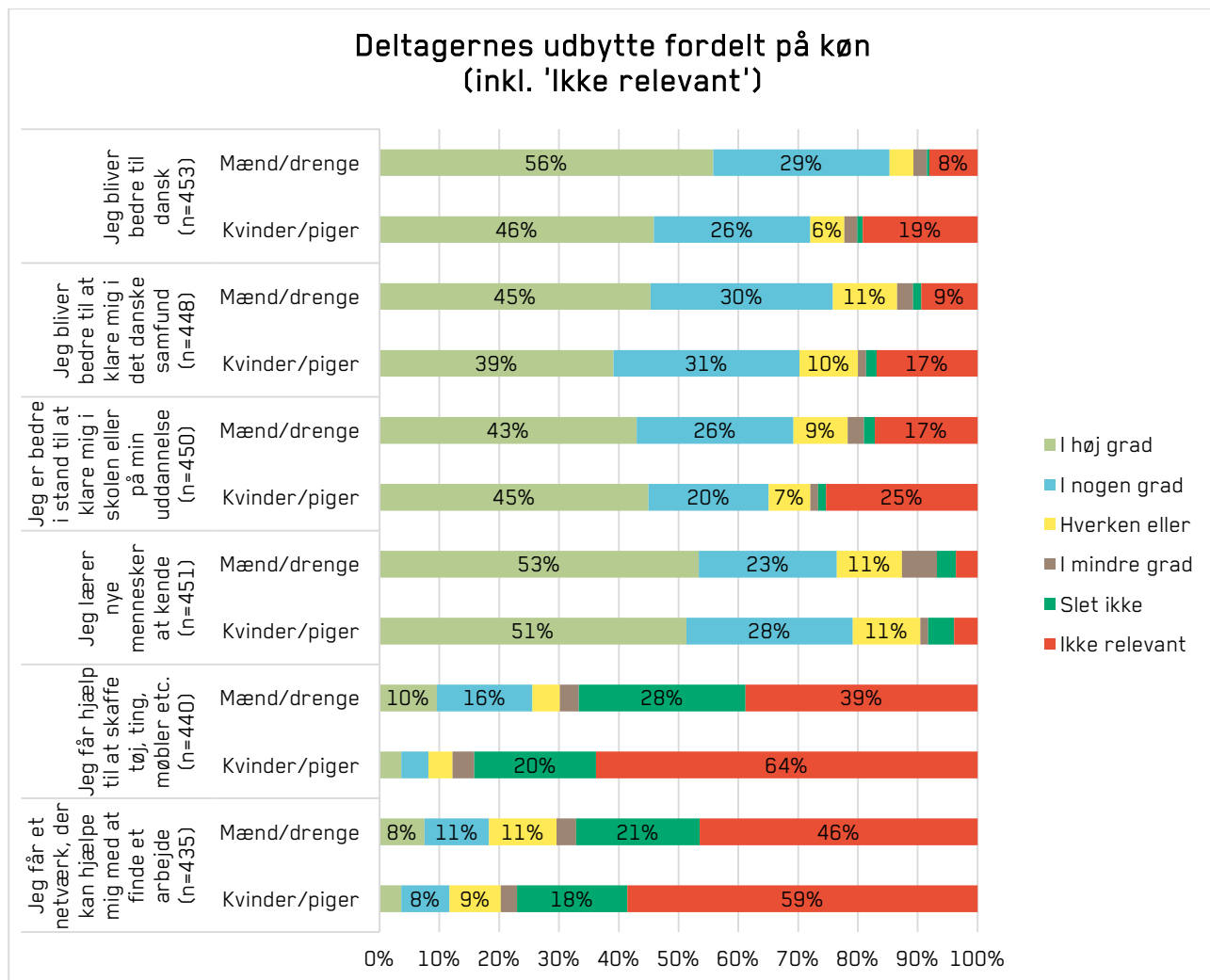
De største udsving ligger i den praktiske ende, idet 42 % af de mænd, der har svaret på spørgsmålet, giver udtryk for, at de i høj grad eller nogen grad får hjælp til at skaffe tøj, ting, møbler, etc., mens det samme kun gør sig gældende for 23 % af kvinderne. Samtidig forholder det sig sådan, at en større andel af mændene (61 %) har besvaret spørgsmålet end kvinderne (36 %) og dermed ikke sat kryds i *Ikke relevant*.

Figur 8.

100 % = Det samlede antal besvarelser minus det antal besvarelser, der er besvaret med "Ikke relevant".

Figur 9.

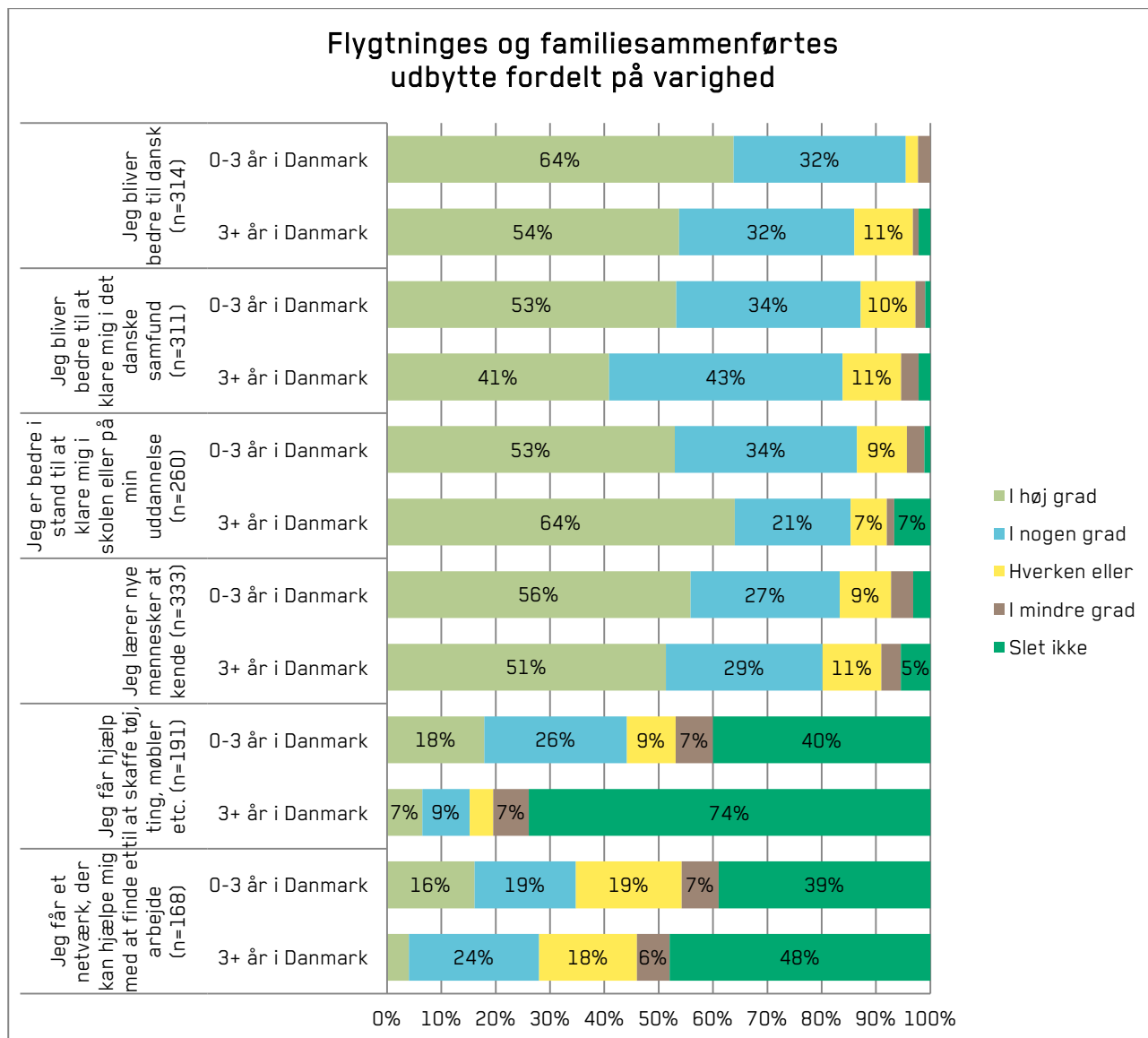

Et andet spørgsmål, der ligger mændene mere på sinde, end kvinderne, er spørgsmålet om, hvorvidt de gennem kontakten med frivillige får et netværk, der kan hjælpe med til at finde et arbejde. 54 % af mændene har besvaret spørgsmålet, imod 41 % af kvinderne. Her fordeler svarene sig således, at 34 % af de mænd, der har svaret på spørgsmålet mener, at de i høj grad eller nogen grad får et netværk, der kan hjælpe dem til at få et arbejde, mens 29 % af de kvinder, der har svaret, giver udtryk for det samme.

2.2 SVAR OG UDBYTTET FORDELT PÅ OPHOLDSTID I DANMARK FOR FLYGTNINGE OG FAMILIESAMMENFØRTE

I alt 346 flygtninge og familiesammenførte til flygtninge har gennemført undersøgelsen. Det svarer til 76 % af undersøgelsens samlede antal respondenter. Af gruppen på 346 flygtninge og familiesammenførte til flygtninge har to tredjedele været i Danmark i mindre end 3 år, og en tredjedel har været i Danmark i mere end 3 år. Det vil være relevant at undersøge, hvordan det oplevede udbytte af den frivillige indsats fordeler sig i relation til varigheden af opholdet i Danmark.

Figur 10.

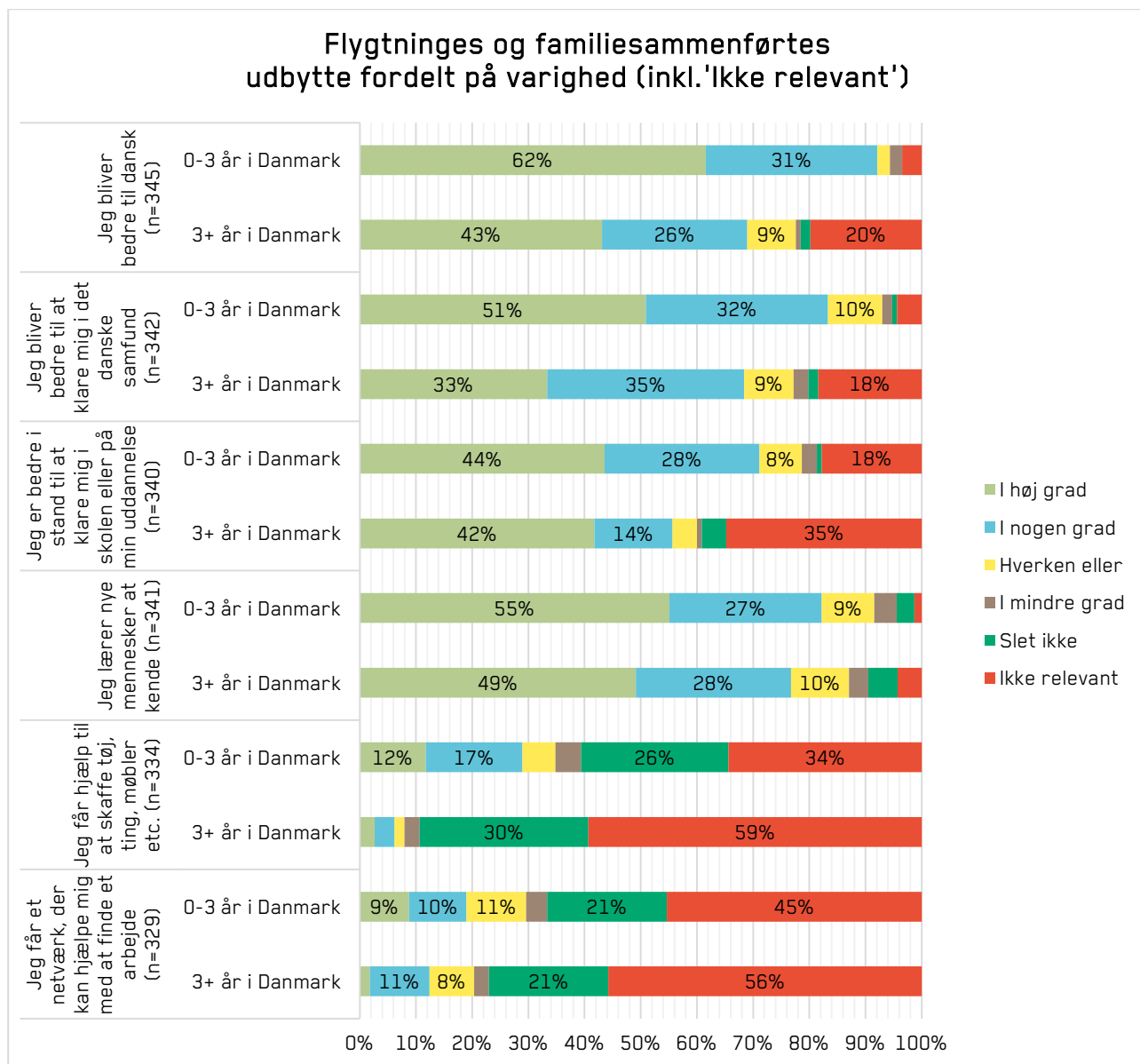
100 % = Det samlede antal besvarelser minus det antal besvarelser, der er besvaret med "Ikke relevant".

På de parametre, der handler om at blive bedre til at klare sig i skolen/på uddannelsen, blive bedre til at klare sig i det danske samfund og lære nye mennesker at kende er det oplevede udbytte sammenligneligt uanset, hvor længe informanterne har opholdt sig i Danmark. Hhv. 87 % og 85 % angiver, at de i høj grad eller nogen grad klarer sig bedre i skolen eller på uddannelsen, hhv. 87 % og 84 % angiver, at de bliver bedre til at klare sig i det danske samfund – og hhv. 80 % og 83 % angiver, at de i høj grad eller nogen grad lærer nye mennesker at kende.

Forskellene er lidt større, når det gælder muligheden for at blive bedre til at tale dansk. Hele 96 % af de flygtninge og familiesammenførte til flygtninge, der har opholdt sig mindre end 3 år i Danmark oplever, at de i høj grad eller nogen grad bliver bedre til dansk. Det samme gælder for 86 % af de flygtninge og familiesammenførte, der har opholdt sig i mere end 3 år i Danmark (Hvilket også er en høj score, ikke mindst i betragtning af den længere opholdstid).

Godt en tredjedel af dem – som har besvaret spørgsmålet - og som har været i landet mindre end 3 år, oplever, at de får et netværk, der kan hjælpe dem med at finde et job – og hele 44 % af denne målgruppe angiver, at de får hjælp til at skaffe tøj, ting, møbler, osv. Det samme gælder kun for 16 % af dem, der har været i Danmark mere end 3 år.

Figur 11.

Blandt de informanter, der har været i Danmark i mere end 3 år oplever 56 % ikke, at spørgsmålet om, hvorvidt de får et netværk, der kan hjælpe med at finde et arbejde er relevant (Mod 39 % af de nyest ankomne). Hele 60 % af dem, der har været i Danmark mere end 3 år oplever heller ikke, at spørgsmålet om, hvorvidt de får hjælp til at skaffe tøj, ting, møbler, mv. er relevant for dem (mod 40 % af de senest ankomne).

Hvis man sammenligner tallene med den samlede gruppe (Se Figur 6 og Figur 7) er de oplevede resultater for målgruppen af flygtninge og familiesammenførte til flygtninge, der har opholdt sig mindre

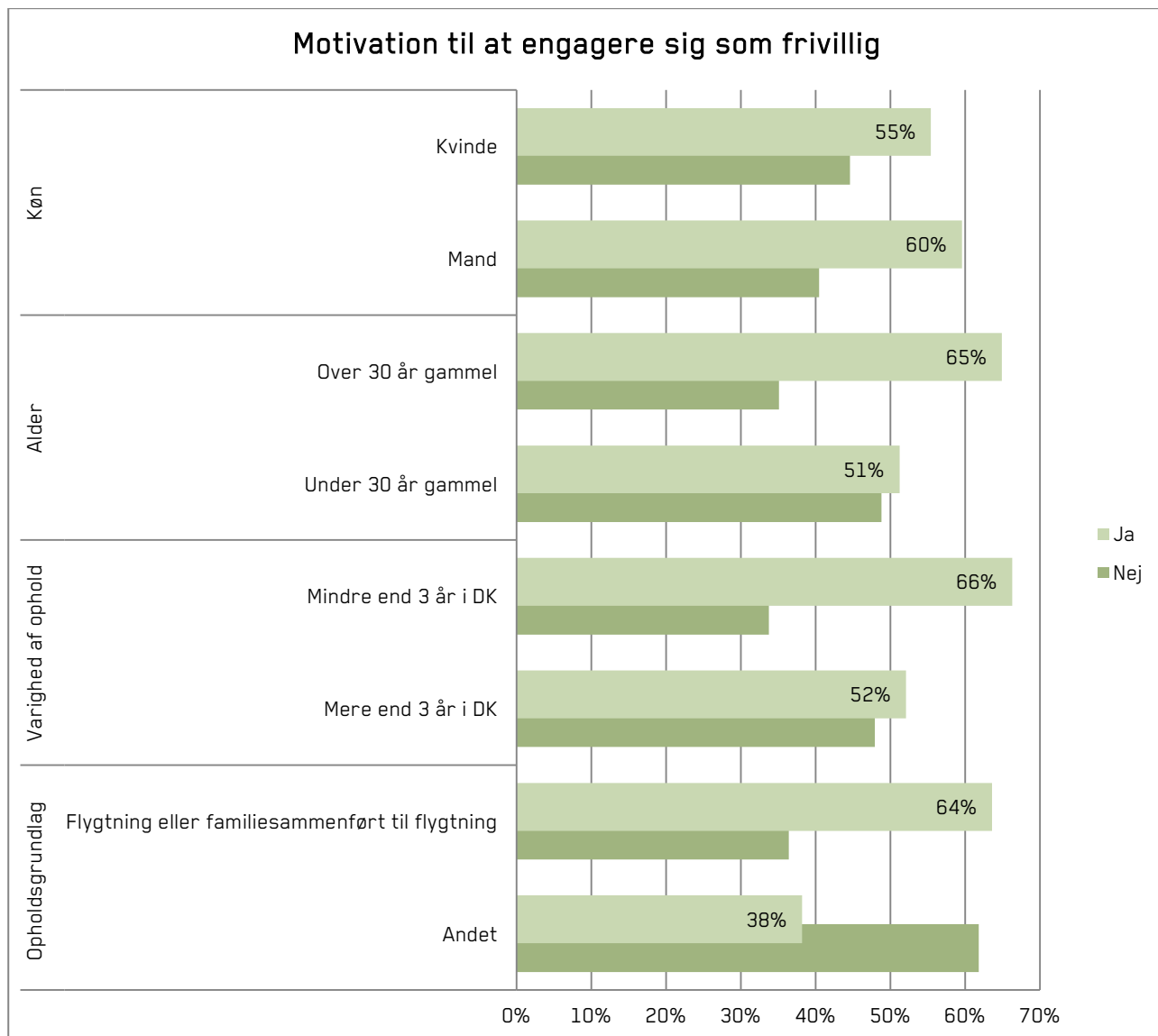
end 3 år i Danmark generelt bedre end for informanterne som helhed. Dette gælder især ift. oplevelsen af at blive bedre til dansk, hvor 5 % flere oplever de bliver bedre (96% imod 91 % for den samlede gruppe) og ift. at få hjælp til at skaffe tøj, ting, møbler, etc. (44 % imod 35 % for den samlede gruppe). På et enkelt område ligger resultaterne 2 % lavere, nemlig ift. at blive bedre til at klare sig i skolen eller på uddannelsen ((83 % imod 85 %).

3. MOTIVATION TIL FRIVILLIGT ARBEJDE

Et af spørgsmålene handlede om, hvorvidt informanterne, gennem det frivillige tilbud, er blevet motiveret til at engagere sig frivilligt, f.eks. i en forening eller andet. Samlet set har 57 % svaret ja til det.

Hvis man tjekker svaret ift. baggrundsparametrene køn, alder, varighed af ophold i Danmark og opholdsgrundlag kommer der nogle nuancer frem: Informanter over 30 år er blevet mere motiveret til at engagere sig som frivillig, end dem, der er under 30 år gamle. Det samme gælder de informanter, der har opholdt sig mindre end 3 år i Danmark ift. dem, der har opholdt sig længere tid i landet. Den største forskel ses ift. opholdsgrundlag, hvor næsten to tredjedele af flygtninge og familiesammenførte til flygtninge angiver, at de er blevet motiveret til at engagere sig frivilligt, mens det samme kun gælder for godt en tredjedel af informanterne med opholdsgrundlaget *Andet*.

Figur 12.

n=456. Spørgsmål: Er du gennem det frivillige tilbud blevet motiveret til at engagere dig frivilligt, f.eks. i en forening eller andet?

4. SAMMENFATNING

I betragtning af, at hele 76 % af informanterne er flygtninge eller familiesammenførte til flygtninge – og at der generelt set er lidt bedre resultater for flygtninge og familiesammenførte til flygtninge, der har været i Danmark mindre end 3 år – kunne det være interessant at gå lidt mere i dybden med at afdække behov og forventninger til den frivillige indsats hos netop denne del af Frivilligruppernes målgruppe.

For at komme mere i dybden med nogle af de tendenser, som surveyen viser, ville det være relevant at gennemføre et antal kvalitative interviews/ fokusgrupper med netop denne målgruppe forskellige steder i landet.

- Hvad er baggrunden for, at frivilligrupperne er så flittigt benyttede – og hvilke yderligere tiltag kunne evt. være relevante set fra brugernes synspunkt?
- Hvilke forventninger har flygtninge og familiesammenførte til flygtninge, der benytter sig af de frivillige tilbud, til at engagere sig frivilligt – f.eks. i forhold til konkret indhold og hvilke behov de skal dække – og hvilke potentialer ser de ift. udviklingen af den frivillige indsats i relation til flygtninge/indvandrergruppens behov. I den forbindelse kunne det også være interessant at afdække, hvorvidt der er erfaringer med, om frivilligt arbejde for denne specifikke målgruppe kan være en trædesten på vejen til afklaring af ønsker til job eller uddannelse og evt. en plads på uddannelses- eller arbejdsmarkedet.
- Hvilke holdninger flygtninge/indvandrere, der benytter sig af de frivillige tilbud, har til hhv. frivilligruppernes og mentorrelationernes potentialer ift. at skabe job og eller praktikpladser. Hvad er baggrunden for, at så stor en andel svarer *Ikke relevant* på spørgsmålet *Jeg får et netværk, der kan hjælpe mig med at finde et arbejde* i relation til de frivillige tilbud – og hvilke tanker/forventninger er der trods alt i de specifikke målgrupper, der i højere grad end andre svarer bekræftende på, at de i høj eller nogen grad får adgang til et netværk, der kan skaffe dem et arbejde. I relation spørgsmålet om adgangen til jobskabende netværk via frivilligrupperne, ville det være relevant at få undersøgt mentorrelationernes specifikke succes ift. at skabe job og/eller praktikpladser.

5. FORBEHOLD

Resultaterne bygger på data, der er indsamlet i en række frivilligrupper over hele Danmark, hvor flygtninge og/eller indvandrere frit kan dukke op og få støtte til f.eks. lektiehjælp, sprogtræning og jobsøgning. Dataindsamlerne har ikke indsamlet svar blandt flygtninge og indvandrere, der er matchet i netværksfamilieindsatsen eller i mentorskaber. Andelen af informanter fra denne målgruppe er derfor forholdsvis lav sammenlignet med indsatsernes omfang.

Det er derfor væsentligt at tage undersøgelsens resultater med det forbehold, at de ikke i et rimeligt omfang bygger på svar fra flygtninge og/indvandrere, der har en netværksfamilie eller på anden måde er matchet i en 1-1-relation. Flere svar fra denne målgruppe, ville både have resulteret i et større datagrundlag, fordi netværksfamilieindsatsen er omfangsrig, og den ville med stor sandsynlighed have påvirket resultaterne af svarene på de enkelte spørgsmål. Netværksfamilieindsatsen retter sig særligt mod nyankomne flygtninge og centrerer sig i særlig grad om at skabe kendskab til det danske sprog, hjælpe med anskaffelse af materielle ting og hverdagsrådgivning.